

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Vita Petri Canisii De Societate Iesv

Rader, Matthäus

Monachii, 1614

V. Romam & Siciliam petit, Germaniam repetit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70957)

mana ope Societatis nomen ibi retinuit, & societatem ipsam postremò cum ingenti fructu Reipub. restituit.

Canisius, vti narrare cœperam, ad Othonem reuersus, ab eodem cum Wolfgango Remio Præposito Augustanæ Ecclesiæ Tridentum ad sanctissimum Patrum concilium mittitur: vbi se cum Claudio Iaio Othonis legato coniunxit, & cum eodem Bononiam, quo sanctus Pontificum senatus diuerterat, se contulit, ibique publicè in maximo Patrum consensu sententiam dixit, quæ ex ipsius Canisij tabulis exscripsi. Reliquas eiusdè legationes à summo orbis Christiani præside imperatas suo loco exponemus.

*Tertia à
Canisio
Legatio or-
bita.*

CIO. IO.
XVII.

ROMAM VENIT, INDE
IN SICILIAM, ET ROMA

*Primus
Canisij in
urbem ad-
uentus.*

RVRVS IN GERMANIAM

atq; Ingolstadium.

CAPVT V.

Concilio intermisso magis quàm
C. 5 dimis-

MD. IX.
XLVII.

dimisso, Canisius cum Iacobo Lainefio Florentiam adiit, vbi reliquam ætatem ad septembrem vsq; transegit; Inde ab Ignatio Societatis auctore & Præside Romæ euocatus, diuino planè se gaudio delibutum scribit, quod sibi vrbs tam copioso, tot sanctissimorū Christi athletharū sanguine purpuratæ copia visendæ esset facta. Traduxit Romæ menses ferè quinq; quibus in omnibus se religionis nostræ asceticis magno animi ardore exercuit. Mense Februario in euntis anni MD. IX. XLVIII. destinatus in Siciliam cum Hieronymo Domenicho Valentino, Hieronymo Natali Hispanis, Andrea Frusio Gallo, Benedicto Palmio Italo, & aliis claris Societatis nostræ luminibus, cum fausta Pont. Max. Paulo III. apud quem Canisius publicè dixit, appreciatione periculosa nauigatione vsus Messanam appulit. Collegij Marmertini primum egit Rectorem Hierony-

ronymus Natalis, Rhetorem Canifi- CIC. 10. LIX
 usin Lyceo, Oratorem in templo; ex
 vtriusq; auditoribus magnum ope-
 rafructum retulit. Reuocatus anno
 insequenti Romam, solenni voto- Secundum
 rum quatuor summorum nuncupa- in Urbem
 tione se totum vsu & mancipio Deo aduentus
 & Societati consecrauit. Canisii.

Eodem anno Guilielmus magnus
 Boiorum princeps Alberti parens, Guiliel-
 Guilielmi superstitis auus, proauus mus Boio-
 Maximiliani hodie Boicæ imperan- rū princeps
 tis, fama Societatis ad se perlata, pu- Maximi-
 tauit è re suorum fore, si Patres in lian. pro-
 Boica ad luporum rabiem passim uus, Soci-
 grassantium arcendam collocaret. os vocat in
 Fremebant enim circum ouilia Boicam.
 Christi immanes feræ, & magnam
 Germaniæ partem inuaserant, fœ-
 dumq; in modū lacerabant. Iam Pro-
 uinciæ Saxonum, Intuergonum,
 Vessonum, Sennonū, Incrionū, qui
 sunt hodie Wirtébergenses, Brūsvi-
 censes, Brandenburgenses, Hessi, alio-
 rumq;

rumque Germaniæ cum Belgis populorum magnam labem acceperant. Liberas ciuitates maximã partem eadem pestis occuparat, Austria laborabat, Boica nutabat, & iam anceps hærebat in quam se partem inclinaret. Quod, vt dixi, cum Guilielmi pietas sentiret, amans suæ gentis & salutis publicæ, per Leonardum Eckium virum eloquentia & sapientia præpollentem, eo nomine Romam missum, petiuit à summo Pontifice & Ignatio auxiliares copias, quibus hostium vim à suis defenderet. Missi auxiliatum Claudius Iaius, qui priore anno Ingolstadij litteras sanctiores explicarat, Viennamq; abierat; Alphonfus Salmeron, & Canisius noster, qui (cum ex Italia reuerteretur) ad supremum doctrinæ gradum admotus, Bononiæ Theologiæ Doctor proclamatus est. Guilielmus præsentis amicissimè complexus, omnes Ingolstadium

*Canisius
Theologia
Doctor creatur.*

M.D. XLIX.

um

um ad sacrarum literarum doctrinā
 instaurandam, hæreticorum prauitate
 concussam misit. vbi Salmeron
 D. Pauli epistolas, Claudius Daudis
 Psalmos explicauit, Canisius Petri
 Lombardi sententias ad docendira-
 tionem redactas illustrauit. Sed Al-
 phonſus Salmeron in Italiam intra
 annū reuocatus, Nicolaum Gauda-
 num habuit successorem. Claudius
 Viennam Austriae iussus repetijt, vir
 omnium existimatione sanctus, qui
 Tergestinum Pontificatum sibi dela-
 tum ingenti animo repudiauit. In-
 golstadij non diu moratus diuturnā
 imò sempiternam sui memoriam a-
 nimis hominum infixit. recognosca-
 mus Academiae Ingolstadianæ tabu-
 lam inter monumenta annalium ser-
 uatam de Claudio ita loquentem:
*Claudium Iayum Allobrogem fuisse, & do-
 ctorem ac Professore, & de Societate IESV
 restatur monumentum, quod illi in Schola
 sua posuere Theologi, quorum testimonium*
tanti

*Def. cerāt
 a fide Ioan-
 nes Peffen-
 dorfer, &
 anno MD.
 IO. XXV. ta-
 bula Aca-
 demica
 demonstrat.
 Balthassar
 Hiebmaier
 Pacimon-
 tanus MD.
 IO. XXIII.
 Vienna
 exustus
 MD. IO. XXVI
 Gerion Sei-
 ler, & Phi-
 lippus Ap-
 pianus Pe-
 tri filius,
 de quibus
 Rottma-
 rus in An-
 nalibus.
 Elogium
 Claudij
 Iaj.
 Ex Anna-
 lib. publi-
 cis Acade-
 mie Ingol-
 stadianæ.*

tanti apud me est, ut omnibus actis, & scri-
 ptis anteferam. Placidissimorum perhibetur
 morum fuisse, ut qui non solum eruditione
 excelluerit, sed & pietate, & cum pietate do-
 ctrinam, & cum doctrina parem coniunxe-
 rit pietatem; atque adeo, ut si quisquam ali-
 us in nostra Academia, certe ille cum apud
 infimos mediosq; tum etiam summos & pru-
 dentissimos, certam quasi sanctitatis opini-
 onē sibi comparavit. Hunc nos supra lau-
 dauimus optima Canisio præcepta
 docendi viuendiq; præscribentem,
 ut hoc minus mirere, qua via Canisi-
 us profecerit, & per quos ad virtutis
 culmen prouectus sit, cum eiusmodi
 virtutis duces secutus est. Quod por-
 rò ipse Canisius, Ingolstadij dum sa-
 cras in Academia literas tractaret,
 populum pro concione doceret, su-
 premū Academiae magistratum, Re-
 ctor nouo more gereret, encomium
 promeruerit, loquantur ipsa Acade-
 miæ Ingolstadianæ monumenta, in
 quibus præter alia hæc lego:

Sed

Sed ad propositum & incomparabilem virum Petrum Canisum diuerto, cui tamen Encomiasticum minimè polliceor, sed id tantum præstiturum, ut eum ab obliuione apud posteros vindicem, & is qualemcumq; inter Theologos possit habere locum. Dicam quod sentio: Vir est diuini propemodù ingenij & eruditionis incomparabilis, Philosophus eximius; quod illi penè cum omnibus patribus de Societate cõmune est, Theologus profundus, & lectionis infinita, quod cū plurimis; & quod illi neq; omnino cum multis, neq; omnino paucis est cõmune, Orator valde eloquens, Ecclesiastes pariter grauis & iucundus. Et rursū: In eo deniq; pietatis & eruditionis, vitæq; integritatis, omnisq; virtutis generis, quæ in eiusmodi virū cadere solent, quæ Ecclesiasticos ornāt & cõmendāt, illustre statuimus exēplū. Restituit ipse cū collegis suis Academiã loco suo & dignitati, cū post Eckiū lumē Academiæ & Germania solē, magnū adijisset discrimē religiõis, & ingēs detrimētū post nefariã quorūdã in Academia defectionē accepisset. Hoc tamē citra veterū doctorū atq;

etiam

etiam ipsius Domini Eccij, Theologi & doctissimi, & in disputando religionemq; propugnando, felicissimi & fortissimi Hectoris, iniuriam facile affirmarim, longè & elegantius, politiusq; & compendiosius nunc penè omnes tradi doceriq; literas, quàm apud maiores nostros fieri est solitum. Id quod ego sæculi potius illius barbariei, quæ in omnes scientias vim suam exercuit, quàm ipsis Doctoribus, quos acutè, subtiliter & doctè scripsisse & disputasse constat, tribuo.

QVID VIENNÆ PROMOVERIT.

CAPVT VI.

1513. 12. 11. **C**Anisius re benè gesta Ingolstadij vocatu Ferdinandi Imperatoris cum Nicolao Gaudano inde profectus Viennam properauit, vbi cœpta à Claudio Iaio & Lanoio Collegij Viennensis fundamenta absoluit, Ferdinando Cæsari pro concione Euangelium exposuit; Et cum non absque